

Asociace lesnických
a dřevařských
podniků

LESNICKO -
DŘEVAŘSKÁ
KOMORA ČR

ČESKÁ AKADEMIE
ZEMĚDĚLSKÝCH VĚD

POŽÁR V NP České Švýcarsko NEMŮŽE ZŮSTAT BEZ REAKCE

JE NEZBYTNÉ ZAHÁJIT DISKUZI O PŘÍSTUPU KE KRAJINĚ A OCHRANĚ PŘÍRODY I ŘEŠENÍ POŽÁRNÍCH RIZIK V LESÍCH

Bezprecedentní požár v NP České Švýcarsko odhalil mnoho hrozeb, které souvisejí s klimatickou změnou, přístupy k ochraně přírody, vysokou návštěvností některých přírodních lokalit nebo limity hasebních zásahů. Zásadním úkolem politické reprezentace a odborníků z celého spektra souvisejících činností není podle našeho názoru hledání viníků, ale hledání způsobů, jak podobným událostem v lesích předcházet. K této konstruktivní a věcné diskuzi bychom rádi vyzvali.

Fakt, že se vlivem změny klimatu zvyšuje riziko vzniku požárů, by měl iniciovat zavádění opatření, která mohou zabránit rozšíření požárů do rozsahu, který jsme viděli v NP České Švýcarsko (průměrná velikost lesního požáru v ČR za období 1992-2021 je 0,38 ha).

Je zřejmé, že každé území, a to i území národního parku, je oblastí, kde se střetává více zájmů a požadavků. Přestože jeden společenský zájem může převážit, neznamená to, že je možné ignorovat ostatní. Naopak je nutné velmi pečlivě zvažovat důsledky specifické péče o konkrétní území na jeho okolí a obyvatele. Proto odmítáme přístupy zveřejněné v návrhu „Zásad péče o NP České Švýcarsko“, které například uvádějí, „že je velkou výzvou hledat do budoucna řešení, jak využívat oheň v obnovním managementu chráněných území nebo, že hašení požárů je v principu zásahem do nerušeného průběhu přírodních dějů, i když platí, že naprostá většina požárů je dnes způsobena činností člověka“. Tento přístup považujeme za hazard s budoucností předmětů ochrany v chráněných územích, ale i za potenciální ohrožení dalších lokalit, majetků a krajiny jako celku.

V Německu již saský premiér Michael Kretschmer vyzval k přehodnocení a debatě o hospodaření v národních parcích. Považujeme za naprosto nezbytné, aby podobná diskuze začala i v České republice a v kontextu požáru v NP České Švýcarsko se začaly co nejdříve (i s ohledem na stávající požární riziko na zbylém území NP České Švýcarsko) hledat odpovědi zejména na následující otázky:

BEZPEČNÉ PRINCIPY OCHRANY PŘÍRODY

- Jak nastavit principy ochrany přírody tak, aby byly zachovány předměty ochrany a zároveň aby korespondovaly s dopady klimatické změny a nutností adaptace společnosti při správě a využívání krajiny?

Podle našeho názoru je třeba postupovat podle platných zákonů, které definují poslání národních parků, ale také s respektem k dalším zákonným povinnostem (např. zákon o požární ochraně, krizový zákon a lesní zákon). Je nutné zvažovat, zda jednostranná preference „přírodních“ procesů na velkých plochách nepovede k destrukci ostatních hodnot a předmětů ochrany na daném území a neúměrnému riziku pro obyvatele.

Dále je třeba hledat odpovědi na střet mezi opatřeními vedoucími k adaptaci na klimatickou změnu a některými opatřeními ochrany přírody (rozsáhlý lesní požár nelze v žádné souvislosti považovat za adaptační opatření na klimatickou změnu).

Asociace lesnických
a dřevozpracujících
podniků

LESNICKO -
DŘEVAŘSKÁ
KOMORA ČR

ČESKÁ AKADEMIE
ZEMĚDĚLSKÝCH VĚD

POUČENÍ Z POŽÁRU V NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO

- Jak bude reagováno na vysoké riziko vzniku a šíření požáru na území NP České Švýcarsko, které nyní nezachvátil požár?

Na zbylém území NP je podle dostupných informací stále vysoké riziko vzniku a zejména intenzivního šíření požáru. Je tedy nezbytné neprodleně na tato rizika reagovat systematickými protipožárními opatřeními.

- Lze požár v kulturní krajině (i když na území národního parku) obvykle přímo či nepřímo založený člověkem, považovat za přirozený proces?

Ze statistiky vyplývá, že většina požárů vzniká v souvislosti s činností člověka, a je tedy zavádějící jej chápat jako přirozený proces. Za požár vzniklý přirozenou cestou lze podle našeho názoru považovat pouze ten, který prokazatelně vznikl úderem blesku.

INTEGRACE PROTIPOŽÁRNÍCH OPATŘENÍ DO ZÁSAD PÉČE A MANAGEMENTU CHRÁNĚNÉHO ÚZEMÍ

- Jaké objemy (či plocha) ponechaného dříví a v jakých lokalitách jsou ještě z hlediska souvisejících rizik únosné a jaké by mělo být členění těchto lokalit, aby je bylo možné efektivně v případě požáru hasit?

Mrtvé dřevo představuje zásadní biotop pro mnoho ohrožených druhů organismů, zejména pro saproxylické druhy hmyzu a houby. Je také zřejmé, že přítomnost mrtvého dříví v chráněných územích je velmi cenná a v podstatě nenahraditelná. Odumírání stromů spojené s rozpadem dřevní hmoty by mělo na území národních parků probíhat na souvislých plochách, jejichž velikost by ale měla korespondovat s vlastnostmi a limity daného území a požadavky na bezpečnost obyvatel.

Kůrovcové souše plošně ponechané na území národního parku představovaly v NP České Švýcarsko podle analýzy satelitních snímků provedené Fakultou lesnickou a dřevařskou ČZU v Praze více než dvě třetiny plochy lesa zasažené požárem. Zpochybňovat plošný vliv tohoto faktoru na rozvoj a intenzitu požáru považujeme za popírání základních fyzikálních zákonů.

Proto by měla být diskutována opatření, která riziko šíření velkého požáru omezí. Např.:

- Na výsušných a požárně rizikových lokalitách by souvislé plochy s velkým objemem ponechaného mrtvého dříví (typicky po hromadném odumření stromového patra) měly být rozděleny do sektorů s omezením jejich plochy např. na 5 (10?) ha, které ale budou přístupné požární technikou a oddělené od ostatních ploch protipožárními pásy. V lokalitách dobře zásobených vodou, kde lze očekávat rychlejší nástup tlejících procesů by tato velikost mohla být vyšší, ale pravidlo o dostupnosti pro hasičskou techniku a protipožární pásy by platily i zde. Součástí těchto opatření by měla být údržba sjízdnosti stávajících cest pro hasičskou techniku. Rušení stávajících cest v požárně rizikových oblastech považujeme za nevhodné.
- Vymezení ochranných zón na hranici parku a sídel (obcí, domů) uvnitř parku.
- Průběžná kontrola stávajících protipožárních předpisů v NP a jejich pravidelná revize se zapracováním aktuálních poznatků.

Asociace lesnických
a dřevozpracujících
podniků

LESNICKO -
DŘEVAŘSKÁ
KOMORA ČR

ČESKÁ AKADEMIE
ZEMĚDĚLSKÝCH VĚD

- Vyhodnocení předpokládaného vývoje mrtvého dřeva v NP z hlediska jeho velikosti a rychlosti rozpadu (olámané suché větve samozřejmě požár zesilují a zrychlují jeho šíření) a přijetí opatření proti vzniku požáru (i za cenu zákazu vstupu po dobu vysokého rizika).
- Zapojení vybraných subjektů poskytujících služby v oblasti těžby a dopravy dříví do integrovaného záchranného systému pro rychlé a efektivní zapojení harvesterů a vyvážecích souprav do procesu hašení požárů tvorbou protipožárních pásů. Zvážit školení vybraných operátorů pro tento typ činnosti.

AKCEPTOVÁNÍ RIZIK VEŘEJNOSTÍ

- Jaká rizika plynoucí z ochrany přírody jsou společností akceptovatelná?

Nezpochybnitelným atributem posuzování by měl být ohled na zdraví a život obyvatel, jejich majetek a podnikatelské aktivity nejen na daném chráněném území, ale také v jeho okolí a vliv na adaptační opatření na klimatickou změnu.

VÝZKUM

- Co by mělo být předmětem výzkumu v národních parcích?

Považujeme za správné, aby v národních parcích probíhaly nezávislé výzkumné aktivity, které nejsou v ostatních lesích možné. Zároveň by mělo docházet z větší části k zadávání výzkumných aktivit s aplikovatelnými a společensky přínosnými výsledky.

Navrhujeme například založení výzkumných ploch srovnávajících dynamiku a strukturu vývoje na plochách s požárem a bez požáru nebo výzkum dopadů škodlivých látek uvolněných při požáru tohoto rozměru a intenzity na lesní půdu, vodní režim v místě a okolí požáru.

Nabízejí se zde ale i další otázky k diskusi:

- Kdo by měl nést zodpovědnost za protipožární opatření provedená v souvislosti s ponecháním vysokého objemu požárně rizikového dříví na území NP?

- Jakým způsobem budou vyhodnocovány negativní dopady a škody, které na území NP požár napáchal?

- Neměla by být součástí dotační podpory vlastníků a správců lesů opatření vedoucí ke snížení rizika požárů?

- Mají lesy, produkce dříví a fixace CO₂ zásadní a nezastupitelnou roli v adaptaci na klimatickou změnu a je k tomu v rámci českých strategií přistupováno?

Asociace lesnických
a dřevozpracujících
podniků

LESNICKO -
DŘEVAŘSKÁ
KOMORA ČR

ČESKÁ AKADEMIE
ZEMĚDĚLSKÝCH VĚD

Jako zástupci profesních organizací deklarujeme připravenost vést k uvedeným tématům věcnou diskusi a podpořit ji účastí odborníků.

<p>Ing. Jiří Svoboda Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR</p> <p>Tel: 603 281 254 E-mail: info@svol.cz</p>	<p>Ing. Petr Jelínek Předseda představenstva Asociace lesnických a dřevozpracujících podniků (ALDP) Kontaktní osoba: Ing. Ivan Ševčík výkonný ředitel ALDP Tel: 724 095 844 E-mail: ivan.sevcik@aldp.cz</p>
<p>Ing. Petr Vondráček Prezident České asociace podnikatelů v lesním hospodářství Tel: 603 169 073 E-mail: vondracek@caplh.cz</p>	<p>Ing. Pavel Drašík Předseda České lesnické společnosti</p> <p>Tel: 731 137 684 E-mail: tajemnik@cesles.cz</p>
<p>Ing. Jan Příhoda Předseda CZECH FOREST think tank</p> <p>Tel: 604 211 167 E-mail: info@czechforest.cz</p>	<p>Ing. Jiří Pohan Předseda České komory odborných lesních hospodářů</p> <p>Tel: 776 162 727 E-mail: ckolh@post.cz</p>
<p>Ing. Přemysl Němec, MBA předseda Sdružení lesních školkařů ČR</p> <p>Tel.: 731 151 511 E-mail: pn@lesoskolky.cz</p>	<p>Ing. Andrea Skřivánková výkonná tajemnice Lesnicko-dřevařské komory ČR Tel: 733 755 521 E-mail: info@ldkomora.cz></p>
<p>Ing. Jiří Janota Předseda Českomoravské myslivecké jednoty</p> <p>Tel.: 605 716 926 E-mail: jiri.janota@cmmj.cz</p>	<p>RNDr. Jiří Homolka Předseda Klubu českých turistů Tel: 736 754 104 E-mail: kct@kct.cz</p>
<p>prof. Ing. Vilém PODRÁZSKÝ, CSc. Předseda odboru lesního hospodářství České akademie zemědělských věd</p> <p>Tel.: 602 709 255 E-mail: podrazsky@fld.czu.cz</p>	

Asociace lesnických
a dřevozpracujících
podniků

LESNICKO -
DŘEVAŘSKÁ
KOMORA ČR

ČESKÁ AKADEMIE
ZEMĚDĚLSKÝCH VĚD